

LEVERANDØRRETNINGSLINJER NORES SA

1 VIRKEOMRÅDE, OMFANG

Nores' leverandører og deres eventuelle underleverandører skal opptre i samsvar med de lover, regler og forskrifter som gjelder i de land hvor de har sitt virke. Leverandøren innestår for at underleverandører til Leverandøren opptre i samsvar med Nores' leverandørretningslinjer.

Nores forventer at alle leverandører til Nores og deres eventuelle underleverandører overholder reglene i disse leverandørretningslinjene. Der det i retningslinjene er vist til leverandører, gjelder dette også underleverandører.

2 ARBEIDSMILJØ

Tvangsarbeid, slavearbeid eller annet ufrivillig arbeid skal ikke forekomme i noen form. Arbeidstakere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal kunne avslutte arbeidsforholdet med en rimelig oppsigelsestid.

Arbeidstakere skal ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og til å forhandle kollektivt. Diskriminering av fagforeningsrepresentanter skal ikke forekomme.

Lønn til arbeidstakere skal overholde nasjonale minstelønnsbestemmelser eller industriens standard, og under enhver omstendighet være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov. Lønnsvilkår skal være skriftlig avtalesfestet i forkant. Arbeidskontrakt skal skrives på et språk arbeidstaker forstår. Fratrukk i lønn som disiplinærreaksjon er ikke akseptabelt.

Arbeidstiden skal overholde nasjonale lover eller industriens standard, samt gjeldende internasjonale konvensjoner. Arbeidstakere skal ha overtidstillegg for eventuell overtid, minimum i tråd med gjeldende lover.

Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid. Barn under 15 år (14 eller 16 år i visse land) skal ikke utføre arbeid som kan være til hinder for deres utdanning. Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med FNs barnekonvensjon, ILO konvensjoner nr. 79, 138, 182 og ILO-anbefaling nr. 146 skal ikke finne sted. Allerede igangsatt slikt barnearbeid skal utfases så snart som overhodet mulig. Det skal i den forbindelse legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil barnet er over skolepliktig alder.

Nores aksepterer ingen form for diskriminering i arbeidslivet basert på etnisk tilhørighet, alder, religion, kjønn, uførhet, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet. Arbeidere med samme erfaring og kvalifikasjoner skal motta lik lønn for likt arbeid.

Fysisk mishandling eller avstraffing, samt trussel om fysisk mishandling, er forbudt. Det samme gjelder seksuelt misbruk og annet misbruk, samt ulike former for ydmykelse.

Arbeidstakere skal ha et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Nødvendige tiltak for å forhindre og minimere ulykker og helseskader relatert til forhold på arbeidsplassen skal iverksettes. Arbeidstakere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Arbeidstakere skal ha tilgang til sanitærfasiliteter og rent drikkevann, samt, dersom relevant, tilgang til helsesikker oppbevaring av mat.

3 MILJØ

Nores arbeider for å minske avfallsmengden, luftforurensning, energiforbruk og vannforbruk. Leverandørens produksjon skal overholde nasjonal og/eller internasjonal miljølovgivning. Der dette er nødvendig, skal utslippstillatelser innhentes i forkant av produksjonsstart.

Nores krever at alle leverandører har et tiltaksprogram for miljø, slik at eksisterende og fremtidige nasjonale og/eller internasjonale miljøkrav tilfredsstilles. Dokumentasjon fremlegges på forespørsel fra Nores.

Leverandøren skal være medlem i returordningen «Grønt Punkt».

Ved leveranse til medlemmer til Nores som er miljøsertifiserte, skal leverandørene levere den dokumentasjon medlemmet trenger for å ivareta sine forpliktelser under sertifiseringen.

Miljøkriminalitet eller rovdrift på ressurser i lokalmiljøet skal ikke forekomme. Videre må ikke lokalmiljøet på produksjonsstedet skades av forurensning.

Miljøaspektet skal hensyntas i hele produksjons- og distribusjonsskjeden. Både lokale, regionale og globale miljøaspekter skal søkes ivaretatt.

4 DYREETISKE HENSYN

Ved produksjon av animalske produkter skal dyreetiske hensyn ivaretas gjennom hele produksjons- og distribusjonsskjeden.

Dyr skal håndteres i samsvar med nasjonale og/eller internasjonale lover og regler. Dyr skal ha bolig, mat, drikke, tilsyn og bevegelsesfrihet som, tilpasset sin art, er tilfredsstillende hensyntatt deres fysiske og etologiske (sosiale) behov. Slakteprosesser skal innrettes slik at dyrene ikke utsettes for unødvendig stress, smerte eller lidelse. Der politiske eller kulturelle omstendigheter kan gjøre det vanskelig å etterkomme enkelte av kravene i dette punktet, er Nores åpen for å diskutere alternative tilnærminger.

5 KORRUPSJON

Korrupsjon omfatter bestikkelser, utilbørlig påvirkningshandel og tilretteleggingsbetaling. En bestikkelse foreligger når det gjøres forsøk på å påvirke enkeltpersoner i utførelse av deres plikter gjennom at slike oppnår en utilbørlig fordel. Påvirkningshandel foreligger når noen medvirker til (eller forsøker å medvirke til) at andre oppnår en utilbørlig fordel for å påvirke utførelsen av vedkommendes stilling. Tilretteleggingsbetalinger (facilitation payments) er betalinger som skal påskynde eller sikre tilveiebringelsen av produkter eller tjenester som man har rettmessig krav på.

Nores aksepterer ingen form for korrupsjon. Nores' leverandører og dennes samarbeidspartnere skal ikke gi eller tilby noen form for betaling, gaver, tjenester eller andre goder til ansatte i Nores, Nores' medlemmer eller tredjeparter i den hensikt direkte eller indirekte å påvirke utførelsen av oppgaver.

Avtaler mellom Leverandør og underleverandører, mellommenn mv. skal være skriftlige og beskrive det reelle avtaleforholdet mellom partene. Avtalt godtgjørelse må stå i forhold til tjenesten som ytes. Alle betalinger mellom Leverandør og underleverandører, mellommenn mv. skal være tilfredsstillende dokumentert.

6 ØVRIGE FORHOLD

Alle former for hvitvasking av penger er uakseptabelt. Nores forutsetter at Leverandør iverksetter tiltak for å forhindre at Leverandørens transaksjoner benyttes av andre for hvitvaskingsformål.

Nores' leverandører og samarbeidspartnere skal opptre i samsvar med konkurranselovgevingen.

Leverandør skal utpeke én person som skal ha ansvar for å sikre overholdelse av leverandørretningslinjene. Tilstrekkelig dokumentasjon skal utarbeides og oppbevares i 10 år. Nores skal kunne kontrollere etterlevelse av leverandørretningslinjene gjennom leverandørrevisjoner. Nores' forutsettes adgang til relevante lokaler for slik kontroll.

7 BRUDD PÅ LEVERANDØRRETNINGSLINJENE

Dersom Leverandør blir kjent med brudd på leverandørretningslinjene, skal Nores varsles umiddelbart. Leverandøren skal samtidig straks utbedre forholdene. Grove brudd på leverandørretningslinjene anses som vesentlig mislighold av samarbeidsforholdet.